

Inhoud:

Inleiding

1. Toetsen
2. Digitale oefensites
3. Beterspellen.nl
4. Nieuwsbegrip
5. 't Kofschip
6. Subsidie 2018

Beste ouders,

In Nederland begint de meimaand doorgaans met een meivakantie. Sommige scholen hebben twee weken, andere houden het op een. Maar het is een week dat Nederlanders er graag op uit trekken, temeer daar in veel omliggende landen het nog (financieel) laagseizoen is. Voor een gezin met kinderen kan dat flink in de papieren schelen, afijn, ik vertel u niets nieuws...

Wij (mijn vrouw en ik) zijn in de meivakantie naar Engeland gereisd. Het was een weekje met typisch Engels weer: de ene dag nat, koud en zó winderig dat paraplu's zelf gaan bedenken welke vorm ze willen aannemen, de andere dag het lieflijke, zachte lenteweer waarin de Engelsen zelf ook zo graag *for a walk in the countryside* gaan. We hebben ons intrek genomen in Tanner's Hatch, een youth hostel ergens op de North Downs. Niet eens zo afgelegen, maar toch: een kwartier lopen door het bos, want verboden voor auto's (hoera! Maar in het donker lastig, dus op tijd naar huis), zelfvoorzienend voor elektriciteit, verwarming en douchewater (ik geloof dat het kraanwater wel uit een officiële leiding kwam), wc's buiten en... geen internet. Als ik aan mijn kinderen moet uitleggen dat iets primitief is, dan volstaat meestal de mededeling dat je er 'geen bereik' hebt. Maar wat een mooi plekje toch!

Een heuvel verderop stond het landgoed Polesden Lacey, eigendom (ooit) van een steenrijke brouwersdochter, maar ik kan u verklappen: zij hadden hetzelfde uitzicht als wij in Tanner's Hatch 😊

Maar terzake nu!

1. Toetsen (leerlingvolgsysteem)

In de komende weken staan er weer toetsen op het programma. Voor groep 4 tot en met 7 zijn de toetsen **tekstbegrip**, **woordenschat** en **spelling** gepland en voor groep 8 alleen **spelling**. Voor het voortgezet onderwijs gaat het ook om de toetsen **tekstbegrip**, **woordenschat** en **spelling**. Sommige kinderen (o.a. van groep 3) bepalen in overleg met de leerkracht hun eigen tempo en dus ook hun toetsmoment. Alle toetsen zijn van het Cito of van Diataal.

Deze toetsen zijn *methode-onafhankelijke* toetsen. Dat wil zeggen dat zij tot doel hebben om de kinderen in Nederland onderling met elkaar te vergelijken, ongeacht de lesmethode die gehanteerd wordt. In Nederland mogen alle scholen namelijk zelf bepalen met welke boeken zij willen werken. De uitslag vertelt vervolgens niet of een leerling een voldoende heeft, maar welke relatieve plek een leerling in een gemiddelde Nederlandse schoolklas inneemt: behoort hij tot de beste 25% van de klas of bij de 25% die wel boven het rekenkundig gemiddelde zit, maar niet tot de koplopers behoort? Daarom zitten er in een toets ook altijd vragen 'die ze nog nooit gehad hebben', omdat er altijd kinderen zijn die ook die vragen tóch goed hebben. Overigens scoren onze leerlingen doorgaans behoorlijk goed, maar belangrijker is natuurlijk altijd de vraag of het beeld van de toets overeenkomt met wat een leerling gedurende het jaar aan prestaties heeft laten zien en of het ten opzichte van zichzelf vooruit is gegaan.

Vanaf morgen, dinsdag 15 mei staan de toetsen op de ELO open **en deze week krijgt u een aparte mail met uitleg**. Voor een goede vergelijking is het aan sterk te raden om de toetsen vóór 1 juni te laten maken.

2. Digitale oefensites

Als je Nederlandse taal wil oefenen, lijken er genoeg sites op internet te staan om je jarenlang bezig te houden. Of het nu om spelling gaat, grammatica, zinsbouw, wat al niet: er is gegarandeerd wel ergens een oefensite te vinden. Ik pretendeer niet dat ik ze allemaal ken, maar elke taalsite die ik tegenkom, bekijk ik wel. Eerlijk gezegd: er zijn er maar weinig die echt bruikbaar zijn. Er is veel kaf onder het koren en groots opgezette beloftes worden lang niet altijd waargemaakt. Meer dan eens staan er aperte onjuistheden in, maar ook vaak wordt er oefenstof aangeboden en uitleg gegeven, die onlogisch is qua opbouw of gewoon niet klopt. Ik houd er een lijstje van bij (zie afbeelding) waarin ik noteer wat de plus- en minpunten zijn, dus wie iets tegenkomt en mijn advies wil weten: mail gerust.

3. Beterspellen.nl

Een website die ik wel kan aanbevelen voor zelfstandig gebruik thuis, is Beterspellen.nl. Als je je hiervoor aanmeldt, dan krijg je elke werkdag een quizje toegestuurd van vier meerkeuzevragen. Je vult ze in, klikt op verzenden en je krijgt meteen de uitslag en de goede antwoorden toegestuurd. Best leuk om (bijna) elke dag even te doen en leerzaam als je de moeite neemt ook even de uitleg te lezen als je twijfelde. De uitleg die er steeds bij gegeven wordt, vind ik over het algemeen goed. Een kleine relativering daarbij: ook weer niet altijd en bovendien is het laagste niveau waarin je mee kunt doen 1F en dat is nog altijd het minimumniveau van eind groep 8. Dus leerlingen van groep 5, 6 en 7 kunnen het best doen, maar niet alle uitleg is dan adequaat. Hierover straks meer bij 't kofschip.

4. Nieuwsbegrip - filmjes

Elke leerling heeft ook toegang tot de vaksite Nieuwsbegrip. Elke week staat er een leestekst klaar over een actueel onderwerp op vijf verschillende (taal-)niveaus. Alle kinderen van zelfs een groot gezin kunnen over hetzelfde onderwerp dus een tekst lezen op hun eigen niveau. Alleen al het lezen en erover praten heeft een positief effect op de woordenschat en het tekstbegrip. Behalve ons

uitdrukkelijk advies om deze teksten vooral te gebruiken (= lezen en erover praten), hoeven de kinderen er geen schriftelijke vragen over te beantwoorden, geen opdrachten te maken. Ons doel is uitdrukkelijk: lezen voor je plezier en uit nieuwsgierigheid.

We kunnen er ingewikkeld over doen, met methodieken en ingewikkelde vragen bij een tekst, maar een simpele en toch heel doeltreffende aanpak is... gewoon lezen én erover praten. Vooral dat laatste is belangrijk. Het onderwerp is altijd actueel (in ieder geval in Nederland) en daardoor breidt de algemene ontwikkeling van de lezer zich hoe dan ook uit.

Sinds enkele weken staat er op de ELO ook een map waarin de **filmpjes** zitten die bij het onderwerp van de week horen. De filmpjes zijn afkomstig uit het Jeugdjournaal, maar gaan alleen over dat ene onderwerp. Ze komen het beste tot hun recht als ze bekeken worden *voorafgaand* aan het lezen van de tekst. De teksten kun je ook lezen zonder het filmpje te hebben gezien.

5. Een didactisch wrak: 't kofschip

Wie kent het niet: 't kofschip? Het lijkt er al te zijn zolang er leerplicht is in Nederland. Tegenwoordig staan er ook filmpjes van op Youtube, want ook het onderwijs gaat met zijn tijd mee 😊. Toch mag dat kofschip, inclusief dat irritante apostrofje ('t) wat mij betreft tot zinken worden gebracht. Met alle x'en en sj'en die er de laatste tijd nog aan toegevoegd moesten worden.

Wat is het en waarom ben ik er zo weinig enthousiast over?

Het is een *ezelsbruggetje* en géén regel. Het is een ezelsbruggetje, maar helaas vergeet 80% (lage schatting) van de taalgebruikers in de loop der jaren hoe het ezelsbruggetje ook alweer precies werkte en in welke gevallen. Zelfs leraren vergissen zich regelmatig. Dat maakt het al onbruikbaar. Kijk, een ezelsbruggetje voor de Waddeneilanden (tv-tas) blijft handig, want die kun je maar op één manier gebruiken. Dat hoort bij een ezelsbruggetje. Maar met dat schip ligt het anders. Dat is op zichzelf al zo moeilijk te onthouden. Probeer het maar uit: vraag het eens aan tien willekeurige volwassenen in uw omgeving. Leuke binnenkomer...

Om te beginnen: je mag deze regel nooit op persoonsvormen tegenwoordige tijd toepassen. Anders ga je schrijven: *hij voelt wel aan dat hij aanrommeld met de spelling*. Dat is vervelend, want juist bij

persoonsvormen gaan mensen twifelen en denken "Hoe zat dat ook alweer? O ja, iets met *het kofschip*." En daar ga je dan... Ik verzeker u: onder mijn studenten lerarenopleiding Nederlands (!) al een regelmatig voorkomende fout.

Ten tweede: er zijn enkele lastige gevallen: *verhuisde, geloofde*, ondanks die S en die F tóch een -D. Tja, dat komt dan weer door die STAM die eigenlijk een Z of een V zou moeten zijn. (Overigens blijft dat ook in een andere didactische aanpak wel een moeilijk punt, moet ik toegeven)

Ten derde: in de meeste spellinggevallen is het helemaal niet nodig om naar een extra regel of

FOKKE & SUKKE

In plaats van 't kofschip leert men ook wel eens 't fokschaap.

een ezelsbruggetje te grijpen. We hebben in het Nederlands de aangename spellinggewoonte om woorden die in een lange vorm een D krijgen die ook in de korte vorm een D te laten houden. Kinderen leren dat al vanaf groep 4, dus dat went echt wel, als we ze maar niet in de war gaan maken met onnodige regeltjes. [Paard – paarden / hond – honden / goed – goede, gevoeld – gevoelde, gerommeld – gerommelde](#). Ook de verleden tijd van persoonsvormen vormt vaak geen probleem als het om de keuze voor -TE of -DE aankomt. Heeft u ooit wel eens getwijfeld tussen [haalte](#) en [haalde?](#) [gehaalte](#), [gehaalde?](#) Je hoeft dus ook in groep 7 en 8 geen aparte regels te bedenken voor iets wat met de groep 4-regel ook nog correct te spellen valt: schrijf wat je hoort of maak het eventueel langer.

Toegegeven: er blijven nog lastige gevallen over, maar ik heb nog nooit iemand horen twijfelen tussen [hij voelde](#) en [hij voelte](#). Dus waarom zou je ingewikkeld doen om een regel hiervoor te bedenken? Mijn ervaring is dat het meer fouten oplevert dan goede keuzes.

Subsidie 2018

Dan als afsluiter nog goed nieuws: vanaf dit schooljaar gaan scholen in het buitenland en dus ook Stichting INIO weer subsidie ontvangen per ingeschreven leerling. Dat zal betekenen dat wij volgend jaar de tarieven naar beneden gaan bijstellen. Stichting INIO heeft geen winstoogmerk, dus als er aan de ene kant meer inkomsten zijn, dan kunnen aan de andere kant de tarieven voor ouders omlaag. De tarieven op de website zijn nog niet aangepast, maar dat zal binnenkort gebeuren.

Tot slot

Dat was het weer voor deze keer. Wat een heerlijke moedertaal toch. Ik houd me van harte aanbevolen voor suggesties van uw kant.

Met vriendelijke groeten,

Bart Bijl
bbijl@inio.nl
Stichting INIO